

Izjava posvećenosti

Vlade Crne Gore

u preveniranju i zaštiti djece od nasilja

Februar 2025. godine

1. Vlada Crne Gore obavezuje se da će obezbijediti dovoljno ljudskih, finansijskih i stručnih resursa za uspješnu implementaciju nacionalne Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja za period 2025-2029. godine i njenih akcionih planova. Nosilac aktivnosti je Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji u koordinaciji sa Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom pravde, Ministarstvom finansija i drugim relevantnim institucijama i organizacija.
2. Vlada Crne Gore obavezuje se da će do 2027. godine integrisati u sistem u finansijski održive programe pozitivnog roditeljstva zasnovane na dokazima. Nosilac aktivnosti je Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo finansija u koordinaciji sa drugim relevantnim institucijama i organizacijama.
3. Vlada Crne Gore obavezuje se da će do 2029. godine transformisati sve škole u sigurna i podsticajna okruženja gdje će se svako dijete osjećati poštovano i biti sigurno od bilo kog oblika nasilja, kroz integraciju programa prevencije nasilja u sistem kontinuiranog profesionalnog razvoja učitelja i pružanje podrške nastavnog osoblja u svim školama u Crnoj Gori. Nosilac aktivnosti je Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u koordinaciji sa Ministarstvom socijalnog staranja i Ministarstvom finansija, te drugim relevantnim institucijama.
4. Vlada Crne Gore obavezuje se da će do 2027. godine uspostaviti Barnahus model usluga kao multidisciplinarni pristup "sve na jednom mjestu" za djecu žrtve težih oblika nasilja, uključujući slučajeve seksualne eksploatacije i zlostavljanja. Nosilac aktivnosti je Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji u koordinaciji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom pravde, Ministarstvom finansija i drugim relevantnim institucijama i organizacijama.

RAZLOZI ZA USVAJANJE:

Prva svjetska ministarska konferencija o okončanju nasilja nad djecom, koju je organizovala Vlada Kolumbije uz podršku Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), UNICEF-a i Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija za nasilje nad djecom, održana je 7. i 8. novembra 2024. godine u Bogoti, Kolumbija. Nažalost, Crna Gora nije bila u mogućnosti da prisustvuje konferenciji.

Konferencija je okupila oko 1.400 učesnika, uključujući delegacije vlada iz 130 zemalja, sa prisustvom 80 ministara, predstavnika organizacija civilnog društva, akademske zajednice, agencija Ujedinjenih nacija, delegacija djece, mladih i preživjelih nasilja, svi ujedinjeni u hrabroj i zajedničkoj viziji da se okončaju svi oblici nasilja nad djecom.

Rezultat konferencije bio je Bogotski poziv na akciju, uz podnesene Pozive na akciju od 91 zemlje i 31 organizacije, koje sadrže konkretne mjere za okončanje nasilja nad djecom. U daljem tekstu nalazi se Bogotski poziv na akciju.

Zemlje koje nisu bile u mogućnosti da učestvuju na ovom važnom globalnom događaju, poput Vlade Crne Gore, snažno se ohrabruju da podrže Bogotski poziv na akciju i podnesu svoje Pozive na akciju/Izjavu o posvećenosti kolumbijskom Ministarstvu spoljnih poslova na conferenciaevac2024@cancilleria.gov.co. Uvažavajući značaj napora koje Vlada Crna Gora ulaže u prevenciju i odgovoru na nasilje nad djecom, veoma je važno za državnu Crnu Goru da Vlada usvoji predloženu Izjavu o posvećenosti.

Imajući u vidu prioritete u ovoj oblasti, predlog je da se Izjava o posvećenosti fokusira na:

1. Implementaciju Strategije o prevenciji i zaštiti djece od nasilja 2025-2029, koju je Vlada Crne Gore usvojila u 19. decembra 2024. godine
2. Preventivnim programima, kao što je program roditeljstva i programi koju podržavaju sigurno školsko okruženje.
3. Uspostavljanje Barnahus usluge, kao modela dobre prakse, za djecu žrtve nasilja i eksploatacije.

Na sjedinici Savjeta za prava djeteta održanoj dana 25. decembra 2024. godine, članovi Savjeta za prava djeteta su se upoznali sa sadržinom Poziva na akciju i podržali isti.

Government of Montenegro

Pledge

On

Prevention and Protection of Children from Violence

February 2025

- 1) The Government of Montenegro commits to allocating sufficient human, financial, and technical resources for successful implementation of the national Strategy on Prevention and Protection of Children from Violence for the period 2025-2029 and its Actions plans. The lead institution is the Ministry Social Welfare, Family care and Demography in coordination with the Ministry of Education science and Innovation, Ministry of Interior, Ministry of Health, Ministry of Justice and Ministry of Finance and other relevant institutions.
- 2) The Government of Montenegro commits to integrating evidence-based positive parenting programmes into sustainable system frameworks by 2027. The lead institution is the Ministry of Education science and Innovation, Ministry of Health and Ministry of Finance in coordination with other relevant institutions and organizations.
- 3) The Government of Montenegro commits to transforming all schools into safe and stimulating spaces where every child feels respected and safe from any forms of violence by 2029, through integrating violence prevention programs in the system of continuous professional development of teachers and provision of capacity building to teams of teachers in all schools in Montenegro. The lead institution is the Ministry of Education, Science and Innovation in coordination with the Ministry of Social Welfare and Ministry of Finance and other relevant institutions.
- 4) The Government of Montenegro commits to establishing of the Barnahus-model service as comprehensive one-stop shop approach for children's victims of severe cases of violence, including cases of sexual exploitation and abuse by 2027. The lead institution is the Ministry Social Welfare, Family care and Demography in coordination with the Ministry of Interior, Ministry of Health, Ministry of Justice and Ministry of Finance and other relevant institutions.

Prva svjetska ministarska konferencija o okončavanju nasilja nad djecom:

Bogota – Poziv na akciju!

Bogota, 7-8. novembar 2024.

Svake godine više od polovine djece na svijetu doživi nasilje. Nasilje može da ima neželjeni uticaj na zdrav razvoj i dobrobit i da ometa nastojanja porodica, zajednica i država da djeci obezbijede bolju budućnost. Za neke, taj uticaj bude koban. Za druge, emocionalni i fizički bol i trauma mogu da traju cijeli život i da se prenose generacijama. Dužnost je svake države da donese mjere kojima će obezbijediti da svako dijete bude zaštićeno od svih oblika nasilja, uključujući fizičko, duševno i psihološko nasilje. Nasilje nad djecom podriva nastojanja da se implementira Agenda 2030 i ometa napredak ka postizanju Ciljeva održivog razvoja.

Nasilje nad djecom nikada se ne može tolerisati i iziskuje djelotvorne zakonske, institucionalne, operativne odgovore i odgovore javnih politika, uključujući napore u borbi protiv netolerancije i nekažnjivosti u ovom smislu. Ovo polazište postavlja okvir za te odgovore. Dimenzije ovog problema, uključujući katastrofalne zdravstvene, socijalne i ekonomske uticaje, u kombinaciji sa novim dokazanim rješenjima, postavljaju direktan imperativ svima nama da se konačno okonča nasilje nad djecom svuda, u partnerstvu sa djecom i u njihovom najboljem interesu.

Okupili smo se u Bogoti, u Kolumbiji, na Prvoj globalnoj ministarskoj konferenciji za okončanje nasilja nad djecom (7-8. novembra 2024. godine), da bi se unaprijedile naše kolektivne ambicije da se okonča nasilje nad djecom. Mi predstavljamo vlade i druge partnere iz cijelog svijeta koji su posvećeni ovom cilju – ponovnoj afirmaciji naših zajedničkih nastojanja da se ostvari Agenda za održivi razvoj do 2023. godine, uključujući i Cilj 16.2, koji je usmjeren na okončanje zlostavljanja, eksploatacije, trgovine i svih oblika nasilja i torture nad djecom i drugih relevantnih ciljeva i pod-ciljeva održivog razvoja. Zahvaljujemo se vladama Kolumbije i Švedske na sazivanju ovog sastanka, uz podršku SZO, Unicefa i Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija za nasilje nad djecom.

Pozdravljamo napredak koji je ostvaren u jačanju međunarodnih obaveza da se okonča nasilje nad djecom, kao što su: usvajanje Konvencije o pravima djeteta iz 1989. godine, koja predstavlja standard u unapređenju i zaštiti prava djeteta, kao i njenih opcionalnih protokola; potvrđivanje na Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija preporuka Izvještaja iz 2006. godine nezavisnog eksperta Ujedinjenih nacija za Studiju o nasilju nad djecom; usvajanje 2015. godine Agende 2030 za održivi razvoj i njenu viziju svijeta koji ulaže u djecu i u kome svako dijete raste bez nasilja i eksploatacije; usvajanje u Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija niza rezolucija i normi koje se odnose na nasilje nad djecom, naročito, Rezolucije 69/194 o Modelima strategija i praktičnih mjera UN za okončanje nasilja nad djecom u oblasti sprečavanja kriminala i krivičnog pravosuđa (2014. godine); niz rezolucija o pravima djeteta Generalne skupštine Ujedinjenih nacija i Savjeta za ljudska prava, među kojima najnoviju Rezoluciju 78/187 (2023. godine) i sve druge relevantne rezolucije, uključujući rezolucije Savjeta bezbjednosti o djeci i oružanim konfliktima, uključujući Rezolucije Savjeta bezbjednosti 2427 (2018. godine) i 2601 (2021. godine) o djeci i oružanim konfliktima, Deklaraciju o bezbjednim školama (2015. godine); i rezoluciju Svjetske zdravstvene skupštine WHA74.17 (2021. godine) o okončanju nasilja nad djecom kroz jačanje zdravstvenih sistema i multi-sektorskih pristupa. Takođe podržavamo rad Komiteta za prava djeteta u izradi preporuka i autoritativnih smjernica za zaštitu djece od svih oblika nasilja, naročito kroz Opšti komentar br. 13 (2011. godine) – Pravo djeteta na slobodu od svih oblika nasilja, između ostalog. Pozdravljamo i Globalnu studiju Ujedinjenih nacija o djeci lišenoj slobode (2019. godine); i potvrđivanje Međunarodne klasifikacije o nasilju nad djecom Statističke komisije UN.

Upućujemo pohvale državama koje su implementirale mjere u skladu sa međunarodnim okvirima, zakonima, standardima i normama i promovisale javne politike i ulaganja sa konkretnim ciljem sprečavanja i rješavanja nasilja nad djecom. One uključuju uspostavljanje okvira za koordinaciju saradnje između sektora i aktera koji su integrisani u procese planiranja; zabranu u zakonima, politikama i praksama svih oblika nasilja nad i među djecom onlajn i oflajn, uključujući fizičko kažnjavanje i rodno-zasnovano nasilje; implementaciju sistematičnog i disagregiranog prikupljanja podataka, istraživanja i analiza nasilja i povezanih indikatora na osnovu dokaza i međunarodnih standarda, kao što je Međunarodna klasifikacija nasilja nad djecom; jačanje autonomnih tijela i mehanizama za ljudska prava odgovornih za praćenje uslova djece; analizu troškova nasilja i povraćaja na investicije u sprečavanje; opredjeljivanje ljudskih, finansijskih i tehničkih resursa za

implementaciju nacionalnih i pod-nacionalnih strategija, politika, akcionih planova, projekata i intervencija, širenje programa prevencije i službi za reagovanje za žrtve i preživjele kroz obuku zaposlenih u ovoj oblasti i edukaciju javnosti, a naročito roditelja, zakonskih staratelja i drugih njegovatelja.

Ostajemo duboko zabrinuti, i podstaknuti da djelujemo, zbog visoke prevalence raznih oblika nasilja nad djecom koje postoje svuda, i novih oblika nasilja koji se stalno pojavljuju. Svjesni smo i posvećeni rješavanju ogromnih i neprihvatljivih uticaja na ljude, kao i socijalnih i ekonomskih uticaja propusta da se djeca adekvatno zaštite, uključujući ponavljanje međugeneracijskih ciklusa nasilja. S obzirom na te iscrpljujuće troškove i posljedice, nasilje nad djecom predstavlja mnogo veću prepreku miru, pravdi, razvoju i postizanju Agende 2030 nego što se obično razumije. Da bismo postigli da se nasilje okonča moramo pojačati naša kolektivna nastojanja da se pozabavimo faktorima rizika koji su u njenoj osnovi, uključujući siromaštvo, ekonomsku, socijalnu i rodnu neravnopravnost, nedostatak pristupa osnovnim resursima kao što su kvalitetno i inkluzivno obrazovanje, zdravlje i socijalna zaštita, klimatske promjene, diskriminacija, štetne kulturološke prakse, kao što je ideja da je nasilje nad djecom prihvatljivo, socijalna nestabilnost. Moramo pojačati faktore zaštite za svu djecu u svijetu prema Agendi za održivi razvoj 2030.

Stoga se obavezujemo na sljedeće:

Obezbjeđivanje prava djeteta i djece na dobrobit

1. **Postaviti prava i dobrobit djeteta, uključujući najbolje interese djeteta i prevenciju svih oblika nasilja nad djecom, i efikasno otkrivanje i reagovanje na slučajeve koji se dogode, u središte nacionalnih planova da se postignu ciljevi održivog razvoja, imajući na umu da siromaštvo, socijalna i rodna neravnopravnost podrivaju prava djeteta.** S obzirom da ispunjavanje cilja 16.2 Ciljeva održivog razvoja da se okonča zlostavljanje, eksploatacija, trgovina i svi oblici nasilja i torture nad djecom, doprinosi i ima podršku više Ciljeva održivog razvoja, i naglašavajući izuzetnu ulogu koju članovi porodice i zajednice mogu imati u sprečavanju nasilja nad djecom i značaj osnaživanja djece i poboljšanja njihovih uslova života, taj cilj treba da bude prioritet u ubrzavanju nastojanja da se realizuje i prati

Agenda održivog razvoja 2030 na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, uključujući nastojanja da se smanje nejednakosti i u predstojećim međuvladinim procesima.

Obezbjedivanje pravne zaštite

- 2. Obezbijediti sveobuhvatnu zabranu svih oblika nasilja nad djecom, i obezbijediti njihovu punu zaštitu u krivičnom pravu i djelotvoran direktan i indirektan pristup pravdi i reparaciji odgovarajućoj za djecu.** Države treba da obezbijede implementaciju cjelokupnog relevantnog prava i da pregledaju i razmotre izmjene i dopune zakonodavstva, politika i praksi da se obezbijedi usklađenost sa njihovim međunarodnim obavezama po Konvenciji o pravima djeteta, njenim Opcionim protokolima koje je država potpisala, i drugim relevantnim međunarodnim instrumentima i smjernicama, kao što su Pariski principi i obaveze zaštite djece od nezakonitog regrutovanja i korišćenja u oružanim snagama i oružanim grupama. Prioriteti moraju da obuhvate: prevenciju, odgovor i zabranu svih oblika nasilja, uključujući rodno-zasnovano nasilje, fizičko kažnjavanje i implementaciju adekvatnih zaštitnih mehanizama u svim sredinama; pružanje bezbjednih i brižnih porodičnih okruženja; zabranu i ukidanje štetnih praksi, uključujući i one oblike koji nesrazmjerno utiču na djevojčice, kao što su dječji, rani i prisilni brakovi i sakaćenje i rezanje ženskih genitalija, najgori oblici dječjeg rada, regrutovanje i eksploatacija djece od strane kriminalnih i oružanih grupa; ažuriranje zakonodavstva da bi se inkriminisalo takvo regrutovanje i zabranilo zlostavljanje, eksploatacija i seksualna krivična djela protiv djece, uključujući ona do kojih dolazi kroz upotrebu digitalnih tehnologija ili su pojačana njenom upotrebom; obezbjedivanje odgovarajućih rokova za zastarjevanje seksualnih krivičnih djela protiv djece, uključujući eksploataciju i uspostavljanje šema za zadovoljenje žrtava i preživjelih; obezbjedivanje adekvatne zaštite od nasilja u školama i od policijskog nasilja; jačanje kapaciteta sistema pravosuđa i organa za sprovođenje zakona da bi se okončala nekažnjivost za sva krivična djela protiv djece, kao i nasilje u porodici i psihološko nasilje i da bi se bolje služilo djeci i štitila djeca koja su žrtve ili svjedoci kriminala i nasilja, uključujući nasilje u porodici; i ugrađivanje procesa i procedura koji su prilagođeni djeci i koji su senzitivni na uzrast, smetnje u razvoju i rod, u sisteme pravosuđa za djecu u konfliktu sa zakonom, uzimajući u obzir

naročite izazove sa kojima se suočavaju djevojčice i djeca sa smetnjama u razvoju i favorizujući druge puteve, restorativnu pravdu i ne-pritvorske mjere u skladu sa Konvencijom o pravima djeteta i drugim relevantnim međunarodnim instrumentima.

Ulaganje u pristup baziran na dokazima

3. **Ulaganje u saradnju među brojnim sektorima, prikupljanje podataka i preventivne pristupe bazirane na dokazima**, kao što su pristupi u skladu sa okvirom *INSPIRE: Sedam strategija za okončanje nasilja nad djecom*. Konkretno, podstičemo države da daju prioritet trima naprednim pristupima koji obećavaju najširi i najtrajniji uticaj: (i) univerzalni pristup podršci roditelja i staratelja kojim se sprečava zlostavljanje i zanemarivanje, a promovišu sigurni, stabilni i brižni odnosi; (ii) univerzalni pristup bezbjednoj, inkluzivnoj i podsticajnoj školskoj sredini i okruženju za razonodu bez nasilja i uznemiravanja, i u vanrednim situacijama i dugotrajnijim krizama; i (iii) službe za odgovor i podršku koje uključuju univerzalni pristup adekvatnoj i kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti kao i psiho-socijalne servise i servise za mentalno zdravlje i dostupne su svoj djeci kojoj su potrebne.

Da bi se ovi pristupi djelotvorno implementirali, mora se razmotriti stvaranje bezbjednih okruženja za djecu i rješavanje štetnih normi koje dovode do ponavljanja nasilja, kao i povećanje opredijeljenih finansijskih resursa, uključujući, između ostalog, finansijsku i tehničku pomoć, finansiranje za razvoj, ispunjavanje zvaničnih obaveza u smislu razvojne pomoći, saradnju sjevera i juga, juga i juga i trojnu saradnju, prenos tehnologija i izgradnju kapaciteta po uzajamno usaglašenim uslovima, eliminisanje nasilja nad djecom i ažuriranje javnih politika da bi se promovisali mehanizmi odgovornosti, i na nacionalnom nivou.

Jačanje sistema zaštite djece

4. **Hitno jačati kapacitete sistema za zaštitu djece za svu djecu, uključujući djecu u situacijama u kojima su izložena visokom riziku od nasilja ili doživljavaju nasilje i druge značajne opasnosti za njihovu dobrobit, uključujući i u kontekstu nesigurnosti koju obilježavaju oružani konflikt, oružano nasilje i kriminal i druga humanitarna okruženja, sa posebnom pažnjom posvećenom onima u**

vulnerabilnim situacijama i vulnerabilnim grupama kao što su, između ostalog djeca domorodačkih naroda, djeca koja pripadaju manjinama, djeca Afro-porijekla, djeca iz ruralnih područja i lokalnih zajednica, djeca migranti, raseljena djeca, uključujući djecu izbjeglice i tražioce azila, djeca sa smetnjama u razvoju, djeca bez bezbjedne podrške roditelja i staratelja i djeca sa malo ekonomskih resursa. Sistemi zaštite djece treba da promovišu učešće djece, i da budu inkluzivni i senzitivni na potrebe sve djece u takvim situacijama, bez diskriminacije bilo koje vrste i bez obzira na njihov status. Oni treba da imaju podršku kroz mobilisanje adekvatnih resursa i međunarodnih sredstava koja predstavljaju podršku državama, naročito onima koje su domaćini djeci koja su pobjegla od sukoba i rata, i kod kojih su u osnovu inkluzivni, neposredno dostupni i djeci prilagođeni mehanizmi izvještavanja; rutine za aktivno otkrivanje nasilja nad djecom; metode za procjenu i intervencije bazirane na dokazima; robusna i dobro obučena i regulisana radna snaga u socijalnim službama; djelotvorne i dostupne pravosudne i zakonske zaštite prilagođene djeci; adekvatna socijalna reintegracija za djecu koja su regrutovana i korišćena u oružanom sukobu; integrisano ili više-sektorsko pružanje usluga koje na minimum svodi sekundarnu viktimizaciju i uključuje sektore socijalnog staranja, pravosuđa, zdravstva i prosvjete, između ostalog; i da se to koordinira sa službama za odgovor i podršku za rodno-zasnovano nasilje, naročito nad djevojčicama i ženama.

Rješavanje onlajn rizika i rizika do kojih dolazi kroz upotrebu tehnologije ili koji su pojačani njenom upotrebom

- 5. Integrisati onlajn rizike do kojih dolazi kroz upotrebu tehnologije ili koji su pojačani njenom upotrebom u aktivnosti sprečavanja i reagovanja na nasilje.** Ažurirati politike dječje zaštite i izgraditi specijalističke kapacitete za rješavanje svih oblika nasilja nad djecom do kojih dolazi kroz upotrebu tehnologija ili su pojačani njenom upotrebom, uključujući oblike vezane za vještačku inteligenciju, i osigurati njihovu integraciju u nacionalne sisteme prevencije i reagovanja. Ojačati zakonodavne okvire za zaštitu djece od novih rizika u digitalnim okruženjima kako bi se omogućilo djelotvornije krivično gonjenje prekograničnog kriminala i krivičnih djela koja se dešavaju onlajn. Ohrabriti odgovornost vlada i ne-vladinih činilaca, mehanizme za obezbjeđivanje sigurnosti djece u digitalnim prostorima kroz zakonodavne i regulatorne mjere, angažovano i odgovorno poslovno postupanje i dobrovoljne

standarde i obezbjeđivanje obrazovanja i podrške bazirane na dokazima za roditelje, zakonske staratelje, njegovatelje, edukatore i samu djecu. Uključiti mehanizme zaštite za djecu koja pripadaju posebno osjetljivim grupama ili su u takvim situacijama, djeci sa smetnjama u razvoju, etničkim grupama, djeci migrantima, i djeci u pokretu, uključujući onu djecu koja su u pojačanom riziku da budu podvrgnuta seksualnoj eksploataciji, trgovini i krijumčarenju kroz platforme digitalnih medija.

Obezbjeđivanje snažne saradnje

- 6. Obezbjeđiti snažnu saradnju sa djecom, starateljima, zajednicama, državom, institucijama za ljudska prava, civilnim društvom i društvenim pokretima, koji uključuju organizacije za djecu i preživjele, organizacije koje vode djeca i mladi, ombusmana za djecu, akademske subjekte, sportske organizacije, organizacije u zajednici, organizacije bazirane na vjeri, organizacije za prava žena i djevojčica, organizacije za osobe s invaliditetom, i privatni sektor na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou; koje obezbjeđuju poštovanje prava i uzimaju u obzir najbolje interese djeteta kao primarni aspekt, i koje promovišu zaštitne norme i osporavaju štetne društvene i rodne norme i prakse koje omogućavaju nasilje nad djecom i nesrazmjerno utiču na djevojčice; koje osnažuju preživjele da daju savjete o zakonodavstvu, politikama i programima kroz uspostavljanje savjeta preživjelih i koje aktivno osnažuju djecu da ostvaruju svoja prava, uključuju se u izradu politika koje utiču na njih, i koje poštuju njihove stavove i njihovim stavovima daju dužnu težinu u svim aspektima prevencije, odgovora i praćenja nasilja nad djecom i koje promovišu jačanje međunarodne saradnje, razmjenu najboljih praksi i izgradnju kapaciteta u borbi protiv nasilja nad djecom, uključujući prekogranično nasilje nad djecom.**

Posvećenost međunarodnim instrumentima

Poziv na djelotvornu implementaciju svih relevantnih međunarodnih i regionalnih instrumenata koje je država potpisala i podsticanje njihove ratifikacije od strane onih država koje to još nisu uradile.

Pozivamo Generalnu skupštinu Ujedinjenih nacija da podrži ovaj Poziv na akciju. Takođe pozivamo države posvećene da vode globalnu agendu da se okonča nasilje nad djecom da učestvuju u inicijativi *Pathfinder 2.0*.

First Global Ministerial Conference on Ending Violence against Children:

Bogotá Call to Action

Bogotá, 7-8 November 2024

Each year more than half of the world's children experiences violence. Violence can have an adverse impact on healthy development and well-being, and disrupt efforts made by families, communities, and countries to improve their children's future. For some, the impact is fatal. For others, the emotional and physical pain and trauma can last a lifetime and pass through generations. It is the duty of every State to take measures to ensure every child is protected from all forms of violence, including physical, and mental and psychological violence. Violence against children undermines efforts to implement the 2030 agenda and hinders progress towards the achievement of the Sustainable Development Goals.

Violence against children can never be tolerated and demands effective legal, policy, institutional and operational responses, including efforts to fight intolerance and impunity in this regard. This recognition sets the stage for those responses. The magnitude of the problem, including its catastrophic health, social and economic impacts, and the emergence of proven solutions, together bestow an immediate imperative on all of us to finally end violence against children everywhere, in partnership with children and in their best interests.

We have gathered in Bogotá, Colombia for the First Global Ministerial Conference on Ending Violence against Children (7-8 November 2024), to advance our collective ambition to end violence against children. We represent governments and other partners from around the world committed to this cause – reaffirming our shared effort to achieve the 2030 Agenda for Sustainable Development including Goal Target 16.2, which seeks to end abuse, exploitation, trafficking and all forms of violence against and torture of children, and other relevant Sustainable Development Goals and Targets. We thank the Governments of Colombia and Sweden for convening this meeting, with the support of WHO, UNICEF, and the United Nations Special Representative of the Secretary-General on Violence against Children.

We acknowledge the progress that has been made in strengthening international commitments to end violence against children, such as the adoption in 1989 of the Convention on the Rights of the Child, which constitutes the standard in the promotion and protection of the rights of the child, and its optional protocols; the endorsement by the United Nations General Assembly of the recommendations of the 2006 Report of the Independent Expert for the United Nations Study on Violence against Children; the adoption in 2015 of the 2030 Agenda for Sustainable Development and its vision of a world which invests in its children and in which every child grows up free from violence and exploitation; the adoption by the United Nations General Assembly of a number of resolutions and norms pertaining to violence against children, most notably, Resolution 69/194 on UN Model Strategies and Practical measures on the Elimination of Violence Against Children in the Field of Crime Prevention and Criminal Justice (2014); the series of United Nations General Assembly and Human Rights Council Resolutions relating to the Rights of the Child, most recently Resolution 78/187 (2023), and all other relevant resolutions, including the series of Security Council resolutions on children and armed conflict including Security Council Resolutions 2427 (2018) and 2601 (2021) on Children and armed conflict, the Safe Schools Declaration (2015); and the World Health Assembly resolution WHA74.17 (2021) on ending violence against children through health systems strengthening and multisectoral approaches. We also acknowledge the work of the Committee on the Rights of the Child in developing recommendations and authoritative guidance to protect children against all forms of violence, particularly through General comment No. 13 (2011) - The right of the child to freedom from all forms of violence, among others. The United Nations Global Study on Children Deprived of Liberty (2019); and the endorsement by the UN Statistical Commission of the International Classification on Violence against Children (2023) are also acknowledged.

We commend States that have implemented measures in line with international frameworks, laws, standards, and norms, and have promoted public policies and investments with the specific aim of preventing and addressing violence against children. These include the establishment of collaborative multisectoral and multi-stakeholder coordination frameworks that are integrated into planning processes; the prohibition of all forms of violence against and among children online and offline, including corporal punishment and gender-based violence, in laws, policies, and practices; the implementation of systematic and disaggregated data collection, research and analysis on violence and related indicators based upon evidence and

international standards such as the International Classification of Violence against Children; the strengthening of autonomous human rights bodies and mechanisms responsible for monitoring the conditions of children; the analysis of the costs of violence and the returns on investment for prevention efforts; the allocation of human, financial and technical resources towards implementation of national and subnational strategies, policies, action plans, projects and interventions; and the scale up of prevention programmes and response services for victims and survivors through the training of professionals and the general public and especially parents, legal guardians and other caregivers.

We remain deeply concerned, and moved to action, by the high prevalence of various forms of violence against children that persists everywhere, and the new forms of violence that constantly arise. We are conscious of and committed to addressing the enormous and unacceptable human, social and economic impacts of failing to adequately protect children, including the perpetuation of intergenerational cycles of violence. Given its debilitating costs and consequences, violence against children constitutes a much greater barrier to peace, justice, development, and the achievement of the 2030 Agenda than is commonly understood. Achieving its elimination requires that we intensify our collective efforts to address its underlying risk factors, including poverty, economic, social and gender inequality, the lack of access to basic resources such as quality and inclusive education, health and social protection, climate change, discrimination, harmful cultural practices such as the idea that violence against children is acceptable, social instability, and strengthen protective factors for all children across the globe according to the 2030 Agenda for Sustainable Development.

We therefore commit to:

Ensuring the rights of the child and children's wellbeing

1. Place the rights and well-being of the child, including the best interests of the child and the prevention of all forms of violence against children, and efficient detection of and response to cases that do occur, at the centre of national plans to achieve the Sustainable Development Goals, keeping in mind that poverty, social, and gender inequalities, undermine the rights of the child. Given that the realization of SDG target 16.2 on ending

abuse, exploitation, trafficking, and all forms of violence against and torture of children both contributes to and is supported by multiple Sustainable Development Goals, and stressing the pivotal role that family members and communities can play in preventing violence against children and the importance of empowering them and improving their living conditions, it should be prioritised in the accelerated efforts to implement and monitor the 2030 Agenda for Sustainable Development at national, regional, and international level, including efforts to reduce inequality, and in forthcoming intergovernmental processes.

Ensuring legal protection

2. Ensure comprehensive prohibition of all forms of violence against children, including their full protection in criminal law, and effective direct and indirect access to justice and reparations as appropriate for children. States should ensure the implementation of all relevant laws, and review and consider amending domestic legislation, policy, and practice to ensure compliance with their international obligations under the Convention on the Rights of the Child, its Optional Protocols to which a State is Party, and other relevant international instruments and guidelines, such as the Paris Principles and commitments to protect children from unlawful recruitment or use by armed forces or armed groups. Priorities must include the prevention, response and prohibition of all forms of violence, including gender-based violence, corporal punishment and implementation of adequate safeguards in all settings; the provision of safe and nurturing family environments, the prohibition and elimination of harmful practices, including those forms that disproportionately affect girls, such as child, early and forced marriage and female genital mutilation and cutting; the worst forms of child labour; the recruitment and exploitation of children by criminal and armed groups; the updating of legislation to criminalize such recruitment, and prohibit abuse, exploitation and sexual offences against children including those that occur through or are amplified by the use of digital technologies; ensuring appropriate statute of limitation periods for sexual offences against children, including exploitation and establishing redress schemes for victims and survivors; ensuring adequate protection against violence in schools and police violence; the strengthening of the capacity of justice systems and law enforcement agencies to end impunity of all crimes against children, as well as domestic violence and psychological violence and to better serve and protect children who are victims or witnesses of crime and violence including domestic violence; and the embedding of child friendly and age-, disability-, and gender responsive

processes and procedures in the justice system for children in contact with the law, taking into account the particular challenges faced by girls and children with disabilities, and favoring diversion, restorative justice, and non-custodial measures in line with the Convention of the Rights of the Child and other relevant international instruments.

Investing in evidence-based approach

3. Invest in multi-sectoral collaboration, data collection, and evidence-based preventive approaches, such as those consistent with the *INSPIRE: Seven Strategies for ending Violence against Children* framework. Specifically, we urge States to prioritise three breakthrough approaches that promise the broadest and most enduring impact: (i) Universal access to parent and caregiver support that prevents abuse and neglect while promoting safe, stable and nurturing relationships; (ii) Universal access to safe, inclusive, and enabling school and leisure environments free from violence and harassment, including in emergencies and protracted crises; and (iii) Response and support services that include universal access to adequate and quality health care as well as psychosocial and mental health services and are accessible to all children who need them.

To effectively implement these approaches, consideration must be given to creating safe environments for children and addressing harmful norms that perpetuate violence, and to increasing the allocation of financial resources, including through, inter alia, financial and technical assistance, the financing for development, the fulfillment of the official development assistance commitments, the North-South, South-South and triangular cooperation, technology transfer and capacity building on mutually agreed terms, to the elimination of violence against children and update public policies to promote accountability mechanisms, including at national level.

Strengthening child protection systems

4. Urgently strengthen the capacity of child protection systems for all children, including those in situations where children are at high risk of or are experiencing violence and other significant threats to their well-being, including in contexts of insecurity marked by armed conflict, armed violence and crime and other humanitarian settings, with special attention to those in vulnerable situations and to vulnerable groups, such as, inter alia, children of Indigenous Peoples, children belonging to minorities, Afro-descendant

children, children from rural areas and local communities, migrant and displaced children, including refugees and asylum seekers children, children with disabilities, children without safe parent or caregiver support and children of low economic resources. Child protection systems should promote children's agency and be inclusive of and responsive to the needs of all children in such situations, without discrimination of any kind and regardless of their status. They should be supported through the mobilization of adequate resources and international funding to support states, particularly those hosting children fleeing conflicts and war, and underpinned by inclusive, immediately accessible and child-friendly reporting mechanisms; routines for actively detecting violence against children; evidence-based methods for assessments and interventions; a robust and well trained and regulated social service workforce; effective and accessible and child-friendly justice and legal protections; adequate social reintegration for children who have been recruited and used in armed conflict; integrated or cross-sectoral service delivery that minimizes secondary victimization and includes social welfare, justice, health, and education sectors, amongst others; and be coordinated with response and support services for gender-based violence, especially against girls and women.

Address online risks and those that occur through or are amplified by the use of technology

5. Integrate online risks that occur through or are amplified by the use of technology into violence prevention and response efforts. Update child protection policies and build specialist capacities to address all forms of violence against children that occur through or are amplified by the use of technology, including those linked to artificial intelligence, and ensure their integration into national violence prevention and response systems. Strengthen legislative frameworks to protect children from emerging risks in digital environments to enable more effective prosecution of cross-border crimes, and offences that take place online. Encourage government and non-government accountability, mechanisms for ensuring children's safety in digital spaces through legislative and regulatory measures, engaged and responsible business conduct and voluntary standards, and the provision of evidence-informed education and support for parents, legal guardians, caregivers, educators, and children themselves. Include protection mechanisms for children belonging to vulnerable groups or in vulnerable situations, children with disabilities, ethnic groups, migrant children, and children on the move, including

those who are at increased risk of being subjected to sexual exploitation, trafficking and smuggling through digital media platforms.

Secure strong collaboration

6. Secure strong collaborations with children, guardians, communities,, the state, national human rights institutions, civil society and social movements, that include victims and survivors, child- and youth-led organisations, ombudspersons for children, academia, sports, community and faith-based organizations, women's and girls' rights organizations, organizations of persons with disabilities, and the private sector at the national, regional and international level; that ensure the compliance of the rights and that take into account the best interest of the child as a primary consideration, and that promote protective norms and challenge the harmful social and gender norms and practices that facilitate violence against children and disproportionately affect girls; that empower survivors to advise on legislation, policies, and programs through the establishment of survivor councils, and that actively empower children to exercise their rights, engage in the development of policies that affect them, and respect their views and give their views due weight in all aspects of prevention, response and monitoring of violence against children as appropriate, and that promote the strengthening of international cooperation, sharing best practices and capacity building in addressing violence against children, including cross-border violence against children.

Commit to international instruments

Call for the effective implementation of all relevant international and regional instruments to which a state is party and encourage their ratification by those countries that have not yet done so.

We invite the United Nations General Assembly to endorse this Call to Action. We also invite States committed to lead the global agenda to end violence against children to participate in the Pathfinder 2.0 initiative.